

VARHAISKASVATUKSEN VAIKUTTAVUUS LAPSEN KEHITYKSELLE JA KASVULLE

Suomalaiseen varhaiskasvatusjärjestelmään kuuluvat päiväkodit, perhepäivähoito, ja niin kutsuttu muu varhaiskasvatus. Varhaiskasvatuslaissa varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Laissa korostetaan lasten sosiaalista kehitystä, vertaissuhteita ja osallisuutta sekä yhteistyötä vanhempien kanssa.

Varhaiskasvatuksen on todettu tuottavan merkittäviä hyötyjä lasten kielen ja kognitiivisten taitojen kehitykselle. Varhaiskasvatukseen osallistumisella on monia merkittäviä hyötyjä

- Mielekäs toiminta ystävien parissa tuottaa hyvinvointia
- lasten kielen ja kognitiivisten taitojen kehittyminen
- parantaa kouluvalmiutta ja myöhempää menestystä koulupolulla
- positiiviset vaikutukset sosio-emotionaalisen taitojen kehittämisessä

Edellä mainittujen hyötyjen lisäksi on havaittu, että varhaiskasvatukseen osallistuvat lapset ovat itsenäisempiä, mukautuvampia, keskittymiskykyisempiä, yhteistyötaitoisempia sekä positiivisemmin oppimiseen suuntautuvia kuin lapset, jotka eivät osallistu varhaiskasvatukseen. Katsauksen mukaan varhaiskasvatuksesta on hyötyä etenkin heikoimmista oloista tuleville lapsille ja sen on osoitettu tasoittavan erilaisista taustoista tulevien lasten vaihtelevia lähtökohta ja vähentää siten yhteiskunnallista eriarvoisuutta.

Varhaiskasvatuksen hyödyt lapsille, perheille ja yhteiskunnalle ovat todennettuja, mutta myönteiset vaikutukset saadaan näkyviin ainoastaan laadukkaasti toteutetulla varhaiskasvatuksella. **Henkilöstön korkealla ja monipuolisella osaamisella voidaan varmistaa varhaiskasvatuksen laatu.** Varhaiskasvatuksessa tulee ottaa huomioon lasten kokonaisvaltainen kehitys ja osaava henkilöstö pystyy tunnistamaan lasten erilaisia oppimisen tapoja. **Pedagogisten käytäntöjen kehittäminen sekä oppimisympäristöjen luominen lasten oppimista tukevaksi** ovat erittäin tärkeitä laadukkaan varhaiskasvatuksen osatekijöitä. **Moniammatillisella osaamisella kyseiset varhaiskasvatuksen tavoitteet tulevat** näkyvämmiksi ja samalla pystytään parhaiten ottamaan huomioon niin lapsen yksilölliset kehittymisen tarpeet kuin koko ryhmää hyödyttävät pedagogiset ratkaisut.

Varhaiskasvatuksen laatutekijöihin kuuluvat myös perheiden ja ammattilaisten yhteistyön toimivuus ja vanhempien osallisuus. Varhaiskasvatuslaki painottaa aiempaa enemmän vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä ja puhutaan niin sanotusta kasvatuskumppanuudesta. Lain painottaessa vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa on kehitettävä uusia käytäntöjä kasvatuskumppanuuden vahvistamiseksi.

(Lähde: Opetushallituksen julkaisu osoitteessa https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/vaikuttava_varhaiskasvatus.pdf)

VARHAISERITYISKASVATUS JA VARHAISKASVATUKSEN ERITYISOPETTAJAN (VEO) ROOLI VARHAISKASVATUKSESSA

Varhaiserityiskasvatus on lapsen tuen tarpeen tunnistamista ja tukemista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Mitä aiemmin lapsen tai hänen perheensä haasteisin puututaan ja vastataan,

pystytään estämään ongelmien kasaantumista myöhemmissä vaiheissa (esim. koulunkäynnin aloitus, haasteet perhesuhteissa/perheiden jaksamisessa).

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja toteuttaa työtään lapsiryhmässä niin yksilö- kuin ryhmätyöskentelynä. Veo konsultoi päiväkodin henkilökuntaa heidän tarvitessaan erityispedagogisia työvälineitä. Varhaiskasvatuksen erityisopettajalla on osaamista nimenomaan varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten lasten tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Varhaiserityisopettaja pystyy arvioimaan lapsen tarvitsemia mahdollisia tukitoimia ja suunnitella sekä toteuttaa lasta palvelevaa pedagogiikkaa yhdessä varhaiskasvatushenkilöstön kanssa. Varhaiserityisopettaja täydentää varhaiskasvatuksen moniammatillista osaamista ja on merkittävä osa laadukasta varhaiskasvatusta. Oppimisen tuki kuuluu kaikille varhaiskasvatuksen piirissä olevalle lapselle.

Ypäjällä on käytössä myös varhaiskasvatuksessa tuen kolmiportaisuuden malli, joka on sama kuin esiopetuksessa ja perusopetuksessa. Kolmiportainen tuki turvaa lapsen laadukasta kasvun ja oppimisen tukea ja takaa yhdenmukaisuuden sekä tarpeellisen tuen jatkumisen myös esiopetuksessa ja koulussa. Nivelvaiheiden (varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun) onnistuminen turvaa lapsen ehjää oppimispolkua varhaiskasvatuksesta aina myöhempisiin kouluvuosiin asti. Kun oppimispolku pysyy ehjänä, lapsi saa hänen kehitystään ja oppimistaan parhaiten palvelevat ratkaisut. Veo on yhdessä henkilöstön kanssa laatimassa tuen kolmiportaisuuden asiakirjoja.

Laadukasta varhaiskasvatusta tukemaan ja toteuttamaan on Ypäjälle perustettu veo:n toimesta vuoden 2020 alussa myös moniammatillinen tiimi, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukukaudessa. Tiimin koolle kutsujana toimii veo ja tiimiin kuuluvat vakituisina jäseninä lastenneuvolan terveydenhoitaja, puheterapeutti, perheneuvolapsykologi, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkodin molempien ryhmien varhaiskasvatuksen opettajat sekä Fshky:n sosiaaliohjaaja. Tarvittaessa työryhmään kutsutaan myös muita asiantuntijoita. Kyseiseen tiimiin voidaan esimerkiksi viedä sellaisten lasten asioita, joihin varhaiskasvatushenkilöstö katsoo tarvitsevansa spesifimpää konsultaatiota ja keskustellaan myös yleisellä tasolla varhaiskasvatuksen ja eri asiantuntijatahojen yhteistyöstä ja näkemyksistä.

Vuoden 2020 alussa Ypäjä tarjoaa osana varhaiskasvatuspalvelujaan niin sanottua veo:n vastaanottoa. Veo:n vastaanotto on hyvin matalan kynnyksen toimintaa ja tarkoitus on tarjota huoltajille palvelu, jossa he voivat veo:n kanssa vaihtaa ajatuksia ja miettiä ratkaisuja esimerkiksi arjessa esiintyviin haasteisiin. Lisäksi huoltajat voivat tuoda esiin asioita, jotka mietityttävät esimerkiksi lapsen kasvuun, kehitykseen tai oppimiseen liittyen. Veo:n vastaanotto on työotteeltaan avoimeen, luottamukselliseen ja ratkaisukeskeiseen vuorovaikutukseen perustuvaa toimintaa keskittyen nimenomaisesti ongelmien ennaltaehkäisyyn. Veo:n vastaanoton myötä on toteutunut näin ollen myös varhaiskasvatustlain vaade huoltajien osallisuuden lisäämisestä varhaiskasvatuksessa.